

SØRE SUNNMØRE TINGRETT

KJENNELSE

Avsagt: 22.10.2020 i Søre Sunnmøre tingrett,
Sak nr.: 20-125614TVI-SOSU
Dommer: dommerfullmektig Maja Eika Davidsen
Saken gjelder: Krav om midlertidig sikring

mot

Mørenett AS

Advokat Jahn Egil Osestad

KJENNELSE

har i begjæring datert 07.09.2020 fremsatt begjæring om midlertidig forføyning mot Mørenett AS.

har vært saksøkergruppens talsperson i henhold til fullmakter vedlagt begjæring datert 07.09.2020.

Framstilling av saken

Mørenett har sendt varsel om stenging og pålegg om installasjon av ny automatisk strømmåler til flere av saksøkerne. Det fremgår av varselet at anlegget kan bli koblet fra strømnettet fra og med den 11.09.2020.

Det går videre fram av stengevarselet at kunden ikke har gitt adgang til å skifte måler er et vesentlig kontraktsbrudd, og at Mørenett derfor har rett til å stenge strømmen. Det er vist til Standard nettleieavtale § 7-1 og til 48a første ledd i lov om forbrukerkjøp. I varselet er det vist til at Mørenett er pålagt av myndighetene å installere nye AMS-målere hos alle nettkunder innen 01.01.2019. Det går videre frem av stengevarselet at dersom stenging vil medføre fare for liv, helse eller alvorlig tingsskade, eller om en har andre innvendinger mot stengegrunnlaget, må kunden ta kontakt umiddelbart.

Saksøkerne fremsatte krav om midlertidig sikring den 07.09.2020 med slik påstand:

1. Mørenett A/S pålegges straks å trekke sine trusler om stenging av strøm til saksøkerne.
2. Mørenett A/S pålegges straks å levere strøm til saksøkerne ved strømstans som avtalt.
3. Saksøkerne tilkjennes saksomkostninger

Retten ba i brev av 07.09.2020 om klargjøring og retting av kravet, og varslet at kravet ville bli avvist om slik retting ikke forelå innen den 09.09.2020. Saksøkerne fikk deretter utsatt frist til 14.09.2020.

Saksøkerne innga korrigeret begjæring om midlertidig forføyning som er datert 14.09.2020. I denne har saksøker nedlagt slik påstand:

1. Mørenett AS pålegges straks å stoppe sin planlagte strømstans til saksøkerne, før hovudkravet i saken er endelig avgjort.
2. Mørenett AS pålegges umiddelbart å stanse alle tiltak som har til formål å stenge strømmen til saksøkerne, eksempelvis stengevarsel.
3. Saksøker tilkjennes sakskostnader.

Saksøkte innga tilsvar 30.09.2020. Saksøkte begjærte at saken avvises/heves. Saksøkte nedla følgende påstand:

1. Begjæringen om midlertidig forføyning avvises.
2. Subsidiært: Begjæringen om midlertidig forføyning tas ikke til følge.
3. I alle tilfeller: Mørenett AS tilkjennes sakens omkostninger.

Retten avsa kjennelse datert 13.10.2020 med følgende slutning

«Sak 20-125614TVI-SOSU avvises for saksøkerne ,

Retten satte i brev datert 13.10.2020 frist til 19.10.2020 for å

«redegjøre for rettslig interesse i henhold til tvisteloven § 1-3 annet ledd og avvisning etter tvisteloven § 19-1 annet ledd bokstav a for

- 1) saksøkere som er gitt fritak for AMS-måler med kommunikasjonsdel, og
- 2) resterende saksøkere etter at Mørenett har trukket tilbake stengevarslene for de kundene som har mottatt dette.»

Saksøkerne sendte merknader datert 19.10.2020. Saksøker har samtidig begjært retting av Søre Sunnmøre tingretts kjennelse datert 13.10.2020 fordi retten ikke har forstått saksøkernes argumenter.

Retten satte i brev datert 19.10.2020 siste frist til 21.10.2020 for å fremsette merknader spørsmålet om rettslig interesse og avvisning for den resterende del av saksøkergruppen, samt frist for å sende inn særskilt sakskostnadsoppgave knyttet til avvisningsspørsmålet.

Saksøkte fremsatte i prosesskriv datert 21.10.2020 merknader til spørsmål om rettslig interesse, samt avvisning/heving for den resterende del saksøkergruppen. Saksøkte fremla samtidig omkostningsoppgave pålydende kr 102 000,- eks. mva.

Saksøkers påstandsgrunnlag

Når det gjelder rettslig interesse for saksøkere som er gitt fritak for AMS målere med kommunikasjonsdel gjør saksøker gjeldende at det har lite med saken å gjøre, da kommunikasjonsdelen kun tar for seg den trådløse kommunikasjonen fra AMS måleren til nettleverandør. All informasjon som måleren har lagret kan hentes ut, selv om det ikke er kommunikasjonsdel på AMS-måleren. De er følgelig kun gitt fritak for AMS-måler med kommunikasjonsdel, og ikke for AMS-måler som sådan. Den rettslige interessen består i å slippe å bli tvunget til å installere AMS-måler.

Når det gjelder rettslig interesse og avvisning for saksøkerne etter at Mørenett har trukket tilbake stengevarslene er saksøker uenig i at stengevarslene er trukket tilbake. Retten må vise at stengevarslene er trukket tilbake, og vise til hvordan dette er gjort. Det foreligger rettslig interesse.

Saksøkerne gjør gjeldende at tvisteloven § 20-2 tredje ledd bokstav a og c angir grunner for helt eller delvis fritak for sakskostnader. Det anføres at det var god grunn til å få saken prøvd. Videre er det av velferdsmessig betydning og å risikere miste strømmen og det er avvik i styrkeforholdet mellom forbrukere som ikke har råd til advokat og Mørenett.

Saksøktes påstandsgrunnlag

Mørenett anfører at saken må heves for den resterende saksøkergruppen som følge av saksøkernes manglende rettslige interesse, jf. tvisteloven § 1-3 jf. § 34-1. Det er grunn til å understreke at kravet til rettslig interesse i forføyningssaker ikke bare gjelder hovedkravet, men også selve beslutningsformen, i dette tilfellet den midlertidige forføyningen.

Retten skal av eget tiltak påse at de absolutte prosessforutsetninger, slik som kravet om rettslig interesse jf. tvl. § 1-3, foreligger.

Det sentrale i den foreliggende saken er hvorvidt saksøkerne har en aktuell interesse i en midlertidig forføyning slik situasjonen er på nåværende tidspunkt. Mørenett har trukket tilbake varsel om stengning av strømleveransen. Saksøkerne er dermed rettslig sett i samme posisjon som alle strømkunder som ennå ikke har fått installert en AMS-måler.

Etter Mørenetts syn må saken til kundene som har fått fritak for kommunikasjonsmodul heves på samme grunnlag som for de øvrige saksøkerne. Videre er fritaket for kommunikasjonsmodul et ytterligere moment for at de aktuelle saksøkerne ikke har den nødvendige tilknytning og rettslige interesse i saken.

Mørenett har krav på erstatning for sine sakskostnader. Det er ikke rimelig at nettselskapets øvrige kunder skal dekke kostnadene ved den rettslige prosessen saksøkerne har fastholdt.

Rettens vurdering

Retten skal ta stilling til om saken skal avvises/heves som følge av manglende rettslig interesse, jf. tvisteloven § 1-3 annet ledd. Det følger av tvisteloven § 1-3 annet ledd:

«Den som reiser saken, må påvise et reelt behov for å få kravet avgjort i forhold til saksøkte. Dette avgjøres ut fra en samlet vurdering av kravets aktualitet og partenes tilknytning til det.»

Det er kun personer som har et reelt behov for å få et krav avgjort som har rettslig interesse og kan fremme krav for domstolene. At det foreligger rettslig interesse er en prosessforutsetning, og manglende rettslig interesse fører til avvisning eller heving av saken, jf. tvisteloven § 19-1 annet ledd bokstav a og b. Hvorvidt en sak skal avvises eller heves som følge av manglende rettslig interesse beror på om rettslig interesse ikke forelå når begjæringen ble fremsatt eller om den rettslige interesse er falt bort etter at begjæringen ble fremsatt.

I saker om midlertidig forføyning gjelder kravet til rettslig interesse både for hovedkravet og for beslutningsformen. Retten viser til Hans Flock «Midlertidig sikring» (2011) hvor det fremkommer på side 235:

«Som nevnt i avsnitt 2.8.8, er det ved midlertidig sikring et vilkår at saksøkeren må ha rettslig interesse i å få dom for det hovedkrav som han gjør gjeldende. I tillegg er det et vilkår for midlertidig sikring – i praksis midlertidig forføyning – at saksøkeren også har rettslig interesse i selve forføyningen.»

Retten viser i denne forlengelse til Rt. 2005 s. 802 og LH-2008-13497 hvor sakene ble hevet etter at den rettslige interessen hadde falt bort etter at begjæringen ble fremsatt.

Den enkelte saksøker i saksøkergruppen må ha et «reelt behov» for å få kravet avgjort ved midlertidig forføyning, jf. tvisteloven § 1-3 annet ledd. Hvorvidt det foreligger et slikt reelt behov beror på om kravet har aktualitet for den enkelte saksøkeren og saksøkerens tilknytning til kravet. Det følger av juridisk teori at kravet til rettslig interesse innebærer at «en avgjørelse må rettslig eller faktisk ha betydning for parten», jf. Schei «Tvisteloven» side 45.

Vurderingstemaet for retten er om saksøkerne har et reelt behov for en midlertidig forføyning slik saken står på nåværende tidspunkt.

Slik retten har forstått saken er kjernen i saksøkernes krav at Mørenett pålegges å stoppe den planlagte strømstansen, og at de stanser alle tiltak som har til formål å stenge strømmen til saksøkerne.

Prosedyrene i forbindelse med stenging av nettkunders anlegg for strøm er regulert i Standard nettleieavtale § 7-2. Det følger av bestemmelsen at «før stenging kan skje, [...] og nettkunden skal motta et skriftlig stengevarsel». Prosedyrene for stenging gjelder uavhengig av hvilket vesentlig kontraktsbrudd som begrunner stengingen. Det fremkommer videre av bestemmelsen hva som skal fremgå av stengevarselet, herunder en fire ukers frist. Dette innebærer at nettselskapet ikke har adgang til å stenge nettkundens anlegg før stengevarsel er sendt og fireukers fristen er utløpt. Retten finner at dersom nettselskapet trekker tilbake et stengevarsel må det likestilles med at det ikke er sendt stengevarsel. Dersom et stengevarsel er trukket tilbake kan nettselskapet ikke stenge strømmen før det er sendt nytt stengevarsel og fristen er ute.

Mørenett har trukket tilbake stengevarslene. Retten viser i denne forbindelse til saksøktes tilsvar datert 30.09.2020 hvor det fremkommer at

«Dette skyldes at Mørenett etter en helhetsvurdering har besluttet å trekke tilbake stengevarslene til de aktuelle saksøkerne. Bakgrunnen for dette er at gjennomgangen av dokumentasjonen i saken gir indikasjon på at det foreligger flere misforståelser blant disse saksøkerne.

[...]

Etter en konkret gjennomgang av sakene til kundene som har mottatt stengevarsel har Mørenett derfor kommet til at det mest hensiktsmessige vil være å trekke tilbake stengevarslene og gå i en nærmere dialog med de aktuelle kundene.»

Retten viser til at dette er gjentatt i saksøktes prosesskriv datert 21.10.2020 og det er fremlagt som eksempel brev fra Mørenett til datert 15.10.2020 hvor det fremkommer at stengevarsel er kansellert.

Retten finner at saksøkte ved dette trukket tilbake stengevarslene for samtlige av saksøkerne. Når Mørenett har trukket tilbake stengevarslene må dette likestilles med at det ikke er sendt stengevarsel, og Mørenett kan ikke stenge strømmen til saksøkerne. Saksøkerne stiller etter dette følgelig likt med alle nettkunder som ikke har mottatt stengevarsel.

Retten finner det avgjørende i vurderingen av kravets aktualitet og tilknytning til kravet at Mørenett på nåværende tidspunkt ikke har anledning til å stenge nettkundens anlegg for strøm. Kravet som saksøkerne har fremsatt i forføyningssaken har følgelig ikke slik aktualitet for saksøkerne at de har et reelt behov for å få avgjort saken.

Retten finner etter dette at saksøkerne ikke har et aktuelt behov for en midlertidig forføyning, og det foreligger følgelig ikke rettslig interesse, jf. tvisteloven § 1-3.

Retten finner at heving av saken er den riktige virkningen av manglende rettslige interesse, da prosessforutsetningen har falt bort etter at søksmålet ble anlagt, jf. tvisteloven § 19-2 (2) bokstav b.

har ved påtegning på kvittering for mottak av forkyning datert 19.10.2020 trukket saken. Retten mottok dette den 21.10.2020. Saken skal følgelig heves for med denne begrunnelse.

Sakskostnader

Saken er hevet og Mørenett har som utgangspunkt krav på full erstatning for sine sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-2 første ledd, jf. annet ledd. Full erstatning for sakskostnader skal dekke alle partens nødvendige kostnader, jf. tvisteloven § 20-5. Mørenett har fremsatt omkostningsoppgave på kr 102 000 eks. mva.

Saksøker har krevd seg helt eller delvis fritatt for sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd. Det følger av bestemmelsen:

- «(3) Motparten kan helt eller delvis fritas for erstatningsansvar hvis tungtveiende grunner gjør det rimelig. Det legges særlig vekt på*
- a) om det var god grunn til å få saken prøvd fordi den var tvilsom eller først ble bevismessig avklart etter saksanlegget,*
 - b) [...]*
 - c) om saken er av velferdsmessig betydning og styrkeforholdet partene imellom tilsier slikt fritak.»*

Retten kan helt eller delvis fritta for erstatningsansvar hvis tungtveiende grunner gjør det rimelig, jf. tvisteloven 20-2 tredje ledd.

Retten finner at det må skilles mellom kostnadene pådratt frem til inngivelse av tilsvaret og kostnadene saksøkte er pådratt etter inngivelse av tilsvaret.

Når det gjelder kostnadene saksøkte er pådratt frem til inngivelse av tilsvaret, finner retten at det foreligger slike tungtveiende grunner som gjør det rimelig å fritta saksøkerne for kostnadsansvar. Retten har i denne vurderingen særlig lagt vekt på styrkeforholdet mellom partene. Videre finner retten at kravet gjelder stenging av strøm som har stor velferdsmessig betydning for saksøkerne. Retten finner videre at stengevarselets korte frist kunne begrunne et behov for begjæring om midlertidig forføyning.

Når det gjelder kostnadene som saksøkte er pådratt i etterkant av tilsvaret, finner retten at saksøker må dekke disse. Saksøkte trakk tilbake stengevarslene for samtlige av saksøkerne i tilsvaret, og retten finner saksøkernes formål med forføyningen følgende var oppnådd slik

at saken burde trekkes. Etter rettens syn må saksøkerne bære saksøktes kostnader ved at prosessen fortsatte etter at formålet ved saksanlegget var oppnådd. Retten finner ikke at det er rimelig at nettselskapet, og følgelig nettselskapets øvrige kunder, skal dekke disse kostnadene. Retten finner imidlertid at timeantallet fremstår noe høyt basert på det arbeidet som saksøktes prosessfullmektig har lagt ned. Retten setter timeantallet skjønnsmessig ned til 20 timer a kr 2000. Retten finner etter dette at saksøkte skal tilkjennes erstatning for sine sakskostnader med kr 40 000 eks. mva.

trakk saken den 19.10.2020, mottatt Søre Sunnmøre tingrett den 21.10.2020. Tegneren Eigedom AS er ansvarlig for sakskostnader frem til saken ble trukket.

SLUTNING

- 1) Sak 20-125614TVI-SOSU heves.
- 2)

betaler – en for alle og alle for en – i
sakskostnader til Mørenett AS kr 40 000 – førtitusen – innen 2 – to – uker fra
forkynnelsen av kjennelsen.

Retten hevet

Maja Eika Davidsen

Veiledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling.

Hvis de blir tatt til behandling, er det som regel hvis spørsmålet har betydning utover den aktuelle saken, hvis andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller hvis saken reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling.

Hvis de blir tatt til behandling, er det som regel hvis spørsmålet har betydning utover den aktuelle saken, hvis andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller hvis saken reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling.

Hvis de blir tatt til behandling, er det som regel hvis spørsmålet har betydning utover den aktuelle saken, hvis andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller hvis saken reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.